можливість підтримки їх Національним банком та сприятиме вирішенню даних проблем.

Література.

1. Хімчук Г. О. Особливості формування резервів на можливі втрати з кредитних операцій банків України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2011. № 5. С. 60–66.

2. Скаско О. І., Ворожбит О. Я. Аналіз процедур формування резервів за кредитними операціями. *Вісник Львівської комерційної академії*. Серія економічна. 2011. Вип. 35. С. 333–336.

3. Кривцун І. М. Управління ризиками комерційного банку. *Регіональна економіка*. 2008. № 4. С. 104–108.

4. Показники банківської системи. URL : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442 (дата звернення 07.11.2019)

5. Примостка Л.О. Управління банківськими ризиками : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2011. 600 с.

6. Сідак О. В. Кредитний ризик та формування резервів під кредитні операції банку в умовах фінансової кризи. *Міжнародний збірник наукових праць*. – 2013. № 1 (16). С. 259–262.

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ

Курочкін В. С., студент
Науковий керівник: Смоляк В. А., к. е. н., доцент
Харківській національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Питанням формування депозитної політики в Україні до останнього часу не приділялося належної уваги. Це пов'язано з тим, що попит на банківські послуги значно перевищував пропозицію, висока інфляція, наявність дешевих ресурсів - усі ці умови забезпечували високу норму прибутку банківських операцій, змінюючи саму природу їх ризику. А наявність ринку міжбанківського кредитування, що добре виконує функцію рефінансування "довгих" операцій, дозволяла банкам підтримувати прийнятну структуру залучених коштів.

Проте існуючий механізм формування депозитної політики банку навіть з урахуванням високого професіоналізму менеджерів і

застосування сучасних рекомендацій щодо ведення фінансових справ, у яких береться до уваги вірогідність негативних результатів, в Україні все ще має значний ступінь ризику.

Метою дослідження є розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності депозитної політики банків в умовах трансформації економіки.

Враховуючи, що Україна позначила для себе євроінтеграційний курс, наш фінансовий ринок у майбутньому чекають значні зміни, які виявлятимуться, перш за все, у розширенні присутності закордонних фінансових установ. Це змушує українські фінансові компанії вступати в жорстку конкурентну боротьбу. Виграти її можна буде тільки завдяки: створенню достатньої наукової бази, необхідної для розробки і проведення депозитної політики; підготовці наукових кадрів, здатних упроваджувати власні розробки з урахуванням особливостей України; створенню центрів, які зможуть координувати в масштабах держави роботу, пов'язану з формуванням ресурсного потенціалу; наявності надійної системи комунікації банків з громадськістю; підвищенню рівня банківських знань у населення, змістовного рівня спеціальних і науково-популярних публікацій; формулювання навичок зваженого і відповідального підходу політиків до проголошення різного роду заяв, що стосуються депозитної політики банків тощо [1].

Підвищення ефективності депозитної політики банків України необхідно починати з удосконалення банківського законодавства, а саме:

- ухвалення Верховною Радою України Закону «Про ощадну справу», який дозволив би забезпечити правову основу його організації і розвитку з урахуванням сучасних вимог;
- банківське законодавство має відображати всі форми відносин банків з органами державної влади і управління, з НБУ, а також між собою і клієнтурою;
- необхідне вдосконалення системи банківського ліцензування з метою усунення монополізму в діяльності банків, а також вирівнювання умов конкуренції між ними;
- для забезпечення повноти банківського законодавства, норми, що належать до банківської діяльності, необхідно включати до законодавчих актів з регулювання інших сфер діяльності;
- при вдосконаленні податкового законодавства необхідно зважати на специфіку банківського сектору і зацікавити його в

розширенні своєї діяльності і підвищенні фінансової стійкості, тому що створення ефективної системи оподаткування є важливим напрямом регулювання банківського сектору.

Одним із пріоритетних напрямів підвищення ефективності депозитної політики банку є вдосконалення структури банківського сектору і розвиток внутрішньогалузевої конкуренції. З метою підвищення конкурентоспроможності українських банків у світлі інтеграції до Євросоюзу доцільним є створення програми структуризації і консолідації банківської системи, підвищення рівня її капіталізації.

Що стосується ставок по депозитах, то вони в Україні однозначно мають знижуватися. Це ненормальне явище, коли в економічно розвиненій країні вигідніше відкривати депозит, ніж займатися підприємницькою діяльністю. Основною метою депозитних вкладень є перенесення вартості грошей у часі, а не отримання доходу. Тобто ставка по депозиту теоретично не має перевищувати рівень інфляції у країні. Понизити процентні ставки вдасться тільки тоді, коли рівень інфляції буде достатньо низьким, а національна грошова одиниця - достатньо стабільною [2].

Підвищення ефективності депозитної політики можна досягти шляхом активного використання зарубіжного досвіду організації заощаджень населення. Особливу увагу слід приділяти організації і впровадженню накопичувальних інвестиційних схем, зокрема пенсійних рахунків, рахунків на оплату навчання, купівлю житла, а також підвищенню ролі банків у здійсненні договірних операцій, зокрема управлінню пайовими фондами. Досвід зарубіжних банків цікавий також з точки зору обслуговування корпоративних клієнтів. На особливу увагу заслуговує чіткий перебіг процедур, що дозволяє досягти оперативності при продажу банківських послуг і скорочує операційні витрати, тоді як робота більшості українських банків з корпоративною клієнтурою часто заснована на ексклюзивному підході, що знижує якість послуг і доходи банку в цілому.

Подальший розвиток вищезазначеної тенденції може звести нанівець один із найважливіших на сьогодні чинників вибору клієнтом банківської установи, який полягає в територіальній близькості. Йдеться, по суті, про нівелювання такої традиційної конкурентної переваги, як тривалі особисті контакти з клієнтами, оскільки нові комунікаційні технології замінять традиційні канали спілкування, що відкривають можливості долати будь-які територіальні і часові обмеження в буквальному розумінні [3].

Менеджери банку мають керуватися рекомендованими термінами розміщення вільних ресурсів, якщо вони хочуть захистити банк від ризику втрати ліквідності, а також від валютного і процентного ризику. Якщо ж терміни інвестування залучених ресурсів порушуються через потреби клієнтів або через прагнення отримати більший процентний дохід, трансформуючи коротші ресурси в довші, то особи, що відповідають за управління активами і пасивами банку, мають усвідомлювати, що в моменти утворення негативного прогнозованого обсягу вільних ресурсів банк піддаватиметься не тільки ризику втрати ліквідності, якщо до даного моменту він не зможе залучити необхідного для виконання зобов'язань обсягу ресурсів, але і процентному, а у разі утворення розривів за однією з валют за наявності надлишку ліквідності за іншими, і валютному ризику. Якщо допустимі системою стратегічних лімітів позиції щодо процентного і валютного ризиків у цей момент часу будуть перевищені, менеджери мають вжити застережливих заходів щодо хеджування відкритих позицій банку, укладаючи відповідні термінові контракти, або залучаючи ресурси у відповідній валюті і відповідній тривалості у нинішній момент управління. Верхньою допустимою межею розриву ліквідності можна вважати рівень відкритих на банк кредитних лімітів з боку інших контрагентів фінансового ринку. Решту браку ліквідності банк зможе поповнити тільки за рахунок роздрібних ресурсів, на залучення яких потрібно, як правило, значно більший час, ніж для отримання міжбанківського кредиту. У деяких випадках економічно доцільним може виявитися не уникнення конкретного ризику, а мінімізація фінансових втрат від його реалізації. У даному випадку може допомогти страхування.

Таким чином, підсумовуючи все вищесказане, визначимо основні рекомендації і напрями, що стосуються підвищення ефективності проведення депозитної політики банку:

- розвиток депозитних операцій з населенням на основі упровадження нової техніки і технології банківського обслуговування фізичних осіб;
- забезпечення високої стійкості залучених банком коштів;
- активне використання процентної політики як методу стимулювання розміщення коштів на різні види депозитів;
- розширення обсягу термінових депозитів шляхом використання коштів спеціального призначення, які знаходяться на рахунках підприємств;

- розширення практики залучення коштів клієнтів на ощадні вклади, тому що вони є найбільш стійкою частиною мобілізованих банком ресурсів.

Використання в практичній діяльності розглянутих напрямів вдосконалення операцій, що стосуються формування ресурсної бази банків, могло б значною мірою розширити їх можливості у сфері мобілізації ресурсів і їх ефективного розміщення. Подальше збільшення ролі депозитних операцій банків, їх розвиток і зростання до рівня світових стандартів здійснюватиметься в міру створення у нашій країні всіх необхідних умов, властивих ринковій економіці.

Література.

1. Бицька Н. Кошти населення у формуванні ресурсної бази банків. *Вісник Національного банка України*. 2015. № 12. С. 26-27.

2. Вожжов А.П. Формування ресурсів комерційних банків. *Фінанси України*. 2007. № 1. С. 116–129.

3. Гладких Д. Структура банківських кредитів і залучених коштів як дзеркало економічного здоров'я держави. *Вісник Національного банка України*. 2010. № 11. С. 26–31.

THE ESSENCE AND CONCEPT OF "ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE"

Levkovets N. P., Senior Lecturer
Department of Finance, Accounting and Auditing
National Transport University

The economic security of the enterprise is one of the basic categories of ensuring its functioning and development in the current conditions. From the standpoint of a systematic approach, an enterprise can be considered as consisting of subsystems (production, sales, supply, finance, personnel).

The presented subsystems are implemented, with varying degrees of detail, due to the hierarchical structure, organization, conditions of its interaction with the external and internal environment, etc. The company must maintain its organizational structure, streamline internal links with external factors of influence and, on this basis, maintain its functioning and development.